

Pyhäjärven lukion opetussuunnitelman päivittäminen

Oheisessa listassa ovat ne opetussuunnitelman luvut, joiden paikallisiin tarkennuksiin on tehty muutoksia ja päivityksiä:

2 Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.2 Arvoperusta

Pyhäjärven lukion arvot:

Tasa-arvo

Pyhäjärven lukio haluaa mahdollistaa laajan yleissivistyksen ja hyvät jatko-opintovalmiudet jokaiselle lukiolaiselle. Tavoitteena on, että jokaisella nuorella on yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja tarpeidensa mukaista lukiokoulutusta sekä kehittää itseään sosioekonomisten tai muiden tekijöiden sitä estämättä. Digitalisaatio parantaa lukiokoulutuksen saatavuutta ja eri lukioden välisellä yhteistyöllä voidaan kattaa opetuksen tarjontaan liittyviä puutteita.

Tasa-arvo pitää sisällään myös yhdenvertaisen kohtelun, toisten huomioon ottamisen ja erilaisuuden hyväksymisen. Opiskelijoiden tasapuolisen kohtaamisen mahdollistaa omalta osaltaan lukiomme pienuus. Pienet opetusryhmät tarjoavat paremmat mahdollisuudet opiskelijoiden yksilölliselle kohtaamiselle ja henkilökohtaiselle ohjaukselle ja tuelle. Pyhäjärven lukio haluaa tarjota opiskelijoilleen mahdollisuuden loistaa omalla tavallaan.

Turvallisuus

Turvallinen yhteisö luo maaperän yksilönä loistamiselle. Turvallisuuden tunne syntyy merkityksellisestä tekemisestä, vaikutusmahdollisuuksista ja siitä, että kokee kuuluvansa yhteisöön.

Pyhäjärven lukio haluaa panostaa yhteenkuuluvuuden vahvistamiseen. Tähän pyritään tavoitteellisemmalla nivelvaihe- ja opiskeluhuoltotyöllä, josta näkyvimminä toimintamuotoina ovat ryhmäytymispäivät ja ryhmänohjaajan tunnit. Opiskelijakunnan tehtävänä on puolestaan edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Erilaisilla teemapäivillä, retkillä ja varainhankinnalla pyritään ohjaamaan opiskelijat yhteisen toiminnan pariin. Opiskelijakuntaa, johon kaikki lukion opiskelijat kuuluvat, kuullaan ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä.

Jokaisella opiskelijalla ja oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvalla tulee olla tunne siitä, että kouluun on helppo ja hyvä tulla, ja siitä, että hän tulee hyväksytyksi juuri sellaisena kuin on.

Hyvinvointi

Lukiokoulutus pitää sisällään muutakin kuin lukion oppimäärän suorittamisen ja ylioppilaaksi valmistumisen. Lukiokoulutuksen tulee taata kaikille opiskelijoille riittävät eväät hyvään ja tasapainoiseen elämään. Opiskelijan hyvinvointi muodostaa perustan elinikäiselle oppimiselle ja itsensä kehittämiselle.

Liikunnallisen elämäntavan edistäminen lukion arjessa vähentää stressiä ja parantaa oppimista. Pyhäjärven lukiossa tähän pyritään tarjoamalla Harrasteakatemian opintomahdollisuuksia, mahdollistamalla erilaisten liikuntaryhmien toimiminen ja kannustamalla osallistumaan niihin. Pyhäjärven lukio tekee lukiolaisten hyvinvointiin tähtäävää yhteistyötä eri toimijoiden, kuten kaupungin nuorisotoimen ja liikuntatoimen, kanssa. Tärkeä osa lukion hyvinvointi- ja turvallisuustyötä ovat myös opiskeluhuollon palvelut ja niiden saavutettavuus.

Hyvät tavat

Hyvät tavat ovat tuki elämän eri tilanteisiin. Ne toimivat vuorovaikutuksen vahvistajia muiden ihmisten kohtaamiseen ja perustana hyvän itsetunnon rakentumiseen. Hyvä käytös tarkoittaa tahdikkuutta, huomaavaisuutta ja sitä, että kaikkia koskevat yhteisesti sovitut säännöt, joita sitoudutaan noudattamaan. Hyvät tavat helpottavat ihmistenvälistä kanssakäymistä, luovat yhteishenkeä ja lisäävät hyvinvointia.

Pyhäjärven lukiossa halutaan muistuttaa toisen ihmisen kohtaamisen tärkeydestä. Jokaista, niin koulun henkilökuntaan kuuluvaa työntekijää kuin opiskelijaakin, tulee arvostaa ja kohdella kunnioittaen. Hyvät tavat tarkoittavat tervehtimistä, kiittämistä ja tarvittaessa anteeksipyyttämistä. Niihin sisältyy myös yhteisten sääntöjen noudattaminen, vaikka ne olisivat erilaisia kuin kotona. Mielipiteitä ilmaistaessa huomioidaan asiallisuus ja rakentavuus sekä toisen kuuleminen. Hyvien tapojen noudattamiseen ohjataan myös oppilaitoksen ulkopuolisissa tilanteissa, esim. opintoretkillä. Yhteisiin sääntöihin sitoutumisen, kohteliaisuuden ja toisten huomioimisen tulee olla näkyvä osa kouluarkea.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.3 Opiskeluympäristöt ja –menetelmät

Opetus järjestetään lähiopetuksena. Opintojaksojen itsenäisestä opiskelusta on sovittava opettajan kanssa. Oikeus opintojakson itsenäiseen suorittamiseen vaatii perusteet siitä, miksi opiskelija ei pysty osallistumaan kyseisen opintojakson lähiopetukseen.

Pyhäjärven lukio on mukana Oulun eteläisen alueen lukioyhteistyöverkostossa (Eleven+) ja JokiElukiossa. Yhteistyö on monipuolista koulutus- ja suunnittelutyötä.

Lukio tekee myös yhteistyötä lähialueiden ammattioppilaitosten kanssa, muun muassa tarjoamalla kaksoistutkintomahdollisuuksia.

3.5 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Koulun ja oppilaitoksen yhteistyö alkaa jo opiskelijaksi hyväksymisvaiheessa. Lukiolta lähetetään opiskelijaksi valituille Tervetuloa lukioon -kirje, joka pitää sisällään infoa lukion aloittamisesta sekä tiedonsiirtolomakkeen, jossa kerätään opiskelun kannalta tärkeää tietoa, esim. vahvuudet, tavoitteet ja oppimisen tukeen liittyvät seikat.

Ryhmänohjaaja lähiohjaajana toimii linkkinä kodin ja oppilaitoksen välillä. Lukiossa järjestetään myös jokaiselle vuosiluokalle vanhempainilta kerran lukuvuodessa.

Wilma toimii lukion virallisena tiedotuskanavana. Yhteydenpitoa kotiin voidaan hoitaa myös puhelinkeskusteluin tai erikseen sovituin palaveroin. Wilman kautta alaikäisten opiskelijoiden huoltajat voivat seurata myös opiskelijan opintojen etenemistä.

Lukiolla on myös Instagram-tili, joka toimii epävirallisena informaatiokanavana opiskelijoille ja huoltajille.

3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

3.6.1 Pyhäjärven lukion korkeakoulu yhteistyö

Korkeakoulu yhteistyö

Pyhäjärven lukio tekee yhteistyötä Oulun ammattikorkeakoulun kanssa. (Oamk Highway -opinnot, 15 op) Suorittamalla toisen asteen koulutuksen ja Oamk Highway –opinnot, opiskelijalle avautuu niiden kautta tie informaatioteknologian, tekniikan ja luonnonvara-alan opintoihin Oulun ammattikorkeakoulussa. Oamk Highway -opinnot voi suorittaa milloin

vain toisen asteen opintojen aikana. Opinnot suoritetaan verkossa ja ovat opiskelijalle maksuttomia.

Pyhäjärven lukio tekee yhteistyötä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa. Ammattikorkeakoulun KAMKstart -opinnot (15 op) on suunniteltu toisen asteen opiskelijalle, joka tähtää opiskelupaikkaan ammattikorkeakoulussa ja haluaa kehittää ammattikorkeakouluopinnoissa tarvittavia opiskelunvalmiuksia. KAMKstart -opintojen kautta toisen asteen opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua erillishaussa toiselta asteelta valmistumisen jälkeen Kajaanin ammattikorkeakouluun. Opinnot ovat opiskelijalle maksuttomia.

Pyhäjärven lukio tekee yhteistyötä Oulun yliopiston ja muiden korkeakoulujen kanssa kannustamalla osallistumaan maksuttomiin avoimen yliopiston opintoihin. Maksuttomat ja lukiolaisille sopivat opinnot ovat luonteeltaan johdatus- ja perusopintojaksoja. Opetus annetaan verkossa.

Pyhäjärven lukio tekee vierailuja lähiseudun korkeakouluihin ja kutsuu vieraita esittelemään opintotarjontaansa.

3.6.2 Pyhäjärven lukion kansainvälisyysstrategia

Kansainvälisen osaamisen painotukset Pyhäjärven lukiossa

Aineenopettajat vastaavat, että kansainvälisyys näkyy heidän omassa opetuksessaan valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisesti laaja-alaisen osaamisen kautta. Kansainvälinen liikkuvuus voi näkyä koulussa tulevien hankkeiden ja vaihto-opiskelun kautta. Kansainvälisyyden painopiste voi olla esimerkiksi EU-tason hankkeissa.

Pyhäjärven lukion kansainvälinen toiminta

Tavoitteena on solmia suhteita muihin kouluihin ja toteuttaa hanke/hankkeita EU-tasolla, mutta Euroopan ulkopuolisten projektienkaan mahdollisuutta ei tulla sulkemaan pois.

Erasmus

Erasmus-ohjelmassa tarjotaan ohjelmakaudelle 2021-2027 mahdollisuutta akkreditointiin eli laatuvarmistettuun Erasmus-jäsenyyteen. Akkreditoinilla pyritään mahdollistamaan siirtyä yksivuotisista hankkeista monivuotiseen kansainvälisyystoimintaan.

Pyhäjärven lukiossa pyritään toteuttamaan Erasmus-hankkeita uudelle ohjelmakaudelle 2021-2027. Haku on auki vuosittain.

Mikäli akkreditointi ei onnistu, ei se estä lukiota hakemasta rahoitusta hankkeille vuosittain esimerkiksi job shadowing :n kautta. Lisäksi lukio voi pyrkiä hankkimaan yhteistyökumppaneita tuleviin hankkeisiin Erasmus+-portaalin kautta.

Vaihto-opiskelu

Lukio jatkaa yhteistyötä paikallisen Rotaryklubin (Pyhäjärven Rotaryklubi ry) kanssa vaihto-opiskelijaohjelman osalta. Rotaryt järjestävät sekä vuosi- että kesävaihtoa. Opiskelijoille tuodaan myös esille muita vaihto-opiskelumahdollisuuksia, esimerkiksi Erasmus+-rahoitteinen nuorisovaihto tai AFS:n vaihto.

3.6.3 Pyhäjärven lukion työelämä- ja yrittäjyysosaaminen

Työelämä- ja yrittäjyysosaaminen

Pyhäjärven lukion opiskelijakunta- ja yrittäjyysosaaminen näkyy selkeimmin opiskelijakuntatoiminnassa. Pyhäjärven lukion opiskelijakuntatoiminta on yrittäjyyspainotteista opiskelijoiden hyvinvointiin ja yhteisöllisyyteen tähtäävää toimintaa. Opiskelijakunta kerää varoja myymällä tuotteita, osallistumalla myyjäisiin ja muihin varainhankintatapahtumiin, kuten hoitamalla lukiohuppareiden myynnistä sekä järjestämällä vuorovuosin Salmen koulun oppilaskunnan kanssa joulumyyjäiset. Opiskelijakunta käyttää varoja liikuntapäivien, teatteriretkien ja erilaisten

teemapäivien järjestämiseen sekä opiskelijakuntatoiminnan pyörittämiseen (välipalatarjoilut, stipendit). Yhteistyötä tehdään useiden koulun ulkopuolisten tahojen kanssa, esim. paikkakunnan ja lähiseudun yritykset, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelut ja hyväntekeväisyysjärjestöt.

Lukuvuosittain lukiolla vierailee myös yrittäjiä kertomassa oman yrittäjätarinansa. Nämä vierailut toteutetaan useimmiten opinto-ohjauksen opintojaksoilla.

Tavoitteena on kannustaa opiskelijoita ennakkoluulottomaan, aloitteelliseen, yhteistyökykyiseen, vastuulliseen ja yrittäjämäiseen ajatteluun ja toimintaan, jossa opiskelijat pystyvät hyödyntämään ja syventämään omia vahvuuksiaan, eri oppiaineita ja laaja-alaisen osaamisen alueita.

3.7 Kulttuurikasvatus

Lisätty opetussuunnitelman liitteisiin (liitteenä myös ohessa)

4 Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1 Ohjaus

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Jokaiselle ohjausryhmälle on nimetty opettaja, **ryhmänohjaaja**, joka toimii ohjausryhmän opiskelijoiden lähiohjaajana. Opiskelija kääntyy aina ensin oman ryhmänohjaajansa puoleen, mikäli hänellä on jotain opiskelun arkeen liittyviä kysymyksiä. Ryhmänohjaaja pitää omalle ohjausryhmälleen **ryhmänohjaajan oppitunnin eli ro-tunnin** jokaisen periodin ensimmäisenä päivänä sovittuna ajankohtana. Oppituntien lisäksi ryhmänohjaaja sopii jokaisen oman ryhmänsä opiskelijan kanssa lukuvuosittaisen henkilökohtaisen **ryhmänohjaajan tapaamisen**. **Opinto-ohjaajat** puolestaan auttavat opiskelijoita henkilökohtaisten opintoihin liittyvien suunnitelmien teossa, pitävät opinto-ohjauksen opintojaksot ja auttavat kaikissa opintoihin liittyvissä asioissa. Lukiolaki edellyttää, että jokainen opiskelija laatii lukio-opintojensa alkuvaiheessa **henkilökohtaisen opintosuunnitelman**, joka koostuu opiskelusuunnitelmasta, ylioppilastutkintosuunnitelmasta sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelmasta. Kaikkia suunnitelmia täydennetään ja päivitetään lukio-opintojen edetessä sekä opinto-ohjaajan että ryhmänohjaajan avustuksella.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana. Ohjauksen avulla autetaan ja tuetaan opiskelijaa kuulumaan ryhmään ja toimimaan ryhmän jäsenenä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva. Opiskelijaa ohjataan itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa saadakseen apua näihin ongelmiin. Ohjauksella lisätään opiskelijan itsetuntemusta ja edistetään opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja opintojen sujumista. Tavoitteena on tukea opiskelijaa omaan ammatinvalintaan ja jatko-opintopaikkaan liittyvissä kysymyksissä, valinta- ja päätöksentekotilanteissa sekä ohjata ja tukea häntä erilaisissa elämäntilanteisiin liittyvissä kysymyksissä.

Ohjauksen järjestäminen

Ohjauksesta vastaa koko lukion henkilöstö. Lisäksi yhteistyö huoltajien kanssa on tärkeää.

Toimijat ja työnjako

Ohjauksessa **opiskelija** on aktiivinen ja osallistuva toimija, joka oppii tunnistamaan vahvuutensa ja kehitystarpeensa oppijana sekä käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelija oppii suunnittelemaan ja tekemään omat

valintansa ja osaa ottaa vastuun valinnoistaan. Hän kehittää opiskelutaitojaan ja sisäistää jatkuvan oppimisen merkityksen. Opiskelija laatii omien suunnitelmien ja valintojen tueksi henkilökohtaisen opintosuunnitelman ja päivittää suunnitelmaa lukion ohjaushenkilöstön avulla. Opiskelija myös huolehtii hänelle myönnettyjen tukitoimien tiedottamisesta opintojaksojen opettajille sekä hankkii tarvittaessa asiantuntijalausunnot ylioppilastutkintoa varten ja toimittaa ne koululle määräaikaisten puitteissa. Opiskelija ymmärtää, miten lukioaikaiset valinnat vaikuttavat ura- ja jatko-opintomahdollisuuksiin.

Koulun henkilöstö ja opiskeluhuolto tekevät avointa yhteistyötä toistensa kanssa. Kaikille yhteisenä tavoitteena tulee olla opiskelijan tukeminen opinnoissaan. Vastuut ja työnjako jakaantuvat seuraavasti:

	lukio-opinnot	yo-kirjoitukset	jatko-opinnot	työelämä	kasvu ja kehitys
ryhmänohjaaja	- on opiskelijan lähiohjaaja - pitää yhteyttä huoltajiin - on mukana ryhmäyttämässä opiskelijaryhmäänsä ja tukee ryhmän yhteisöllisyyttä - perehdyttää opiskelijaryhmänsä lukion käytänteisiin - seuraa opiskelijoidensa opintojen etenemistä, poissaoloja ja kokonaistilannetta. - tekee yhteistyö aineenopettajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajan ja opiskeluhuollon kanssa - ohjaa opiskelijan tarvittaessa tuen pariin - vastaa yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän kokoamisesta - perehtyy opiskelijoidensa pedagogisen tuen suunnitelmiin - osallistuu opiskeluhuoltoryhmään - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - pitää ryhmänohjaustunnit - tukee ja auttaa ryhmäänsä lukion eri teemapäivien osalta - huolehtii ryhmänsä vanhempainillajärjestelyistä		- osallistuu yliopisto- ja korkeakouluvierailulle ryhmänsä kanssa.	- osallistuu yritys-, yliopisto- ja korkeakouluvierailulle ryhmänsä kanssa	- on mukana ryhmäyttämässä opiskelijaryhmäänsä ja tukee ryhmän yhteisöllisyyttä - tapaa lukuvuosittainen henkilökohtaisesti opiskelijansa - tekee yhteistyötä huoltajien kanssa - tekee yhteistyötä opiskeluhuollon toimijoiden kanssa - ohjaa lukiolaisuuteen kasvamisessa
aineenopettaja	- antaa tukiopetusta - kirjaa tukitoimet Wilmaan - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - seuraa opiskelijoiden poissaoloja omien aineidensa osalta - tekee yhteistyötä ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja opiskeluhuollon kanssa - perehtyy opettamansa opiskelijan pedagogisen tuen suunnitelmaan - suunnittelee opiskelijan ja erityisopettajien kanssa opiskelijan tukitoimet ja huolehtii niiden toteuttamisesta - seuraa tukitoimien riittävyyttä ja tehoa - osallistuu lukion yhteisten tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen - toimii halutessaan tutor-opettajana uusille opettajille	- tiedottaa arviointiperusteista, määräyksistä ja vastaustekniikoista - konsultoi opoa opiskelijan kirjoitettavien aineiden suhteen - kirjoittaa tarvittaessa erityisjärjestelylausunnon	- kertoo, missä oppiaineen tietoja ja taitoja tarvitaan	- kertoo, missä ammateissa ko. oppiainetta tarvitaan tulevaisuudessa. - kutsuu eri työelämän edustajia oppitunneille vierailijoiksi	- ohjaa lukiolaisuuteen kasvamisessa - on mukana ryhmäyttämässä opiskelijaryhmiä ja tukee ryhmien yhteisöllisyyttä
opinto-ohjaaja	- osallistuu nivelvaihteyöhön - vastaa opiskelijoiden	- järjestää ylioppilaskokeen infotilaisuudet	- esittelee suomalaisen korkeakoulujärjestelmän	- jakaa tietoa TE-palveluista ja opintososiaalisesta tuesta	- ohjaa tavoitteiden tarkastelussa - tekee yhteistyötä Etsivän

	henkilökohtaisesta opinto-ohjauksesta - osallistuu opiskeluhoitoryhmään - vastaa opintojaksojen vaihtamisesta ja poisjättämisestä - huolehtii opintopistetarkistuksista - vastaa matematiikan oppimäärän laajuuden vaihtamisesta ja osaamisen osoittamisen oikeuksista tiedottamisesta - vastaa vuosittaisista ohjauskeskusteluista - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - tekee yhteistyö ryhmänohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan ja opiskeluhoillon kanssa	- ohjaa kirjoitettavien aineiden valinnassa - tekee yhteistyötä aineenopettajien kanssa - opiskelijoiden yo-kirjoitussuunnitelman teossa	- esittelee vaihtoehtoisia korkeakouluun hakutapoja - kertoo asepalveluksen ja vapaaehtoisen asepalvelun vaikutuksesta jatko-opintoihin - huolehtii amk- ja ABI-päivien järjestelyistä - ohjaa korkeakoulun yhteishakuhakemuksen tekemisessä - vastaa jälkiohjauksesta	- esittelee tulevaisuuden työelämän mahdollisuuksien - vastaa työelämän vierailijoista oppitunneille - opettaa työnhakutaitoja	nuorisotyöntekijän kanssa - tukee opiskelijan itsetuntemuksen vahvistamisessa
erityisopettaja	- antaa erityisopetusta - vastaa oppimistaitojen opintojaksoista - tiedottaa tukitoimista - tarjoaa oppimisen tukea yksilö-, pienryhmä- ja rinnakkaisopetuksena - vastaa lukiseulan ja matematiikan alkukartoitustestin teettämisestä - vastaa yksilötestauksesta - suunnittelee opiskelijan ja aineenopettajien kanssa opiskelijan tukitoimet - kirjaa tukitoimet pedagogisen tuen suunnitelmaan - kirjoittaa lukilausunnot - kirjaa hallintopäätökset - ohjaa koulupsykologin tutkimuksiin - vastaa tiedonsiirtopalaverien järjestämisestä - osallistuu opiskeluhoitoryhmään - konsultoi aineenopettajia - tekee yhteistyötä ryhmänohjaajan, aineenopettajien, opinto-ohjaajan ja opiskeluhoillon kanssa - vastaa ohjauksen ja tuen palautekyselyistä	- auttaa opiskelijaa hakemaan ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjä	- auttaa erityisopetukseen liittyvien tietojen siirtämisessä jatko-opintopaikkaan		- tukee opiskelijan itsetuntemuksen vahvistamisessa
rehtori	- vastaa ohjauksen resurssien riittävydestä - hoitaa hallinnolliset asiat - vastaa koulun sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta - hyväksyy muissa oppilaitoksissa suoritettut opintojaksot (ei valtakunnalliset opintojaksot) - muuttaa opintojaksojen arvosanat S-merkinnäksi - vastaa koulun markkinoinnista - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - osallistuu opiskeluhoitoryhmään	- järjestää ylioppilaskokeen infotilaisuudet - vastaa ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyiden hakemisesta ja toteuttamisesta			
kuraattori	- osallistuu opetus- ja koulunkäynti järjestelyjen suunnitteluun ja toteutukseen - on mukana poissaolojen ennaltaehkäisemistyössä - tukee opiskelijoiden oppimisen, hyvinvoinnin, osallisuuden ja				- toimii sosiaalialan asiantuntijana - tukee opiskelijoiden hyvinvointia, mielenterveyttä, arjen hallintaa ja toiminnanohjausta - vastaa tukitapaamiset opiskelijan kanssa

	- sosiaalisten valmiuksia - osallistuu teemapäivien, vanhempainiltojen tms. suunnitteluun ja toteuttamiseen - tiedottaa opiskeluhuoltopalveluista tiedottaminen - neuvoo ja ohjaa oppilaitoksen henkilöstöä - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - osallistuu opiskeluhuoltoryhmään				- osallistuu kriisityön suunnitteluun ja toteuttamiseen - osallistuu säännöllisesti välituntitoimintaan
koulupsykologi	- osallistuu opetus- ja koulunkäynti järjestelyjen suunnitteluun ja toteutukseen - tukee opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, osallisuutta ja mielenterveyden hyvinvoinnin valmiuksia - osallistuu teemapäivien, vanhempainiltojen tms. suunnitteluun ja toteuttamiseen - tiedottaa opiskeluhuoltopalveluista - vastaa aikaisempien oppimisen tukeen liittyvien koulupsykologin lausuntojen yhteenvedosta koetilanteita varten - vastaa erityisopettajan konsultaation kautta tarvittavat koulupsykologin tutkimukset - konsultoi, neuvoo ja ohjaa oppilaitoksen henkilöstöä - osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - osallistuu opiskeluhuoltoryhmään	- vastaa aikaisempien oppimisen tukeen liittyvien koulupsykologin lausuntojen yhteenvedosta yo-kokeita varten			- tukee opiskelijoiden hyvinvointia, mielenterveyttä, arjen hallintaa ja toiminnanohjausta - osallistuu kriisityön suunnitteluun ja toteuttamiseen - toimii psykologian/terveydenhuollon alan asiantuntijana
terveydenhoitaja	- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin - osallistuu opiskeluhuoltoryhmään				- toimii lääkärin työparina ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa - vastaa terveystarkastuksista 1. ja 2. vuosiluokalla - vastaa avoimesta vastaanotosta - vastaa hyvinvointiin vaikuttavien riskien ja ongelmien tunnistamisesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa - antaa tukea mielenterveyteen liittyvissä asioissa - tekee yhteistyö opettajien, oppilashuollon ja erikoissairaanhoidon kanssa
koululääkäri					- vastaa laajasta tarkastuksesta 2.vuosiluokalla - vastaa kutsuntatarkastuksista - vastaa mielenterveyden ja muiden koulunkäyntiin vaikuttavien asioiden sairaanhoidosta - tekee yhteistyö erikoissairaanhoidon, kuraattorin, koulupsykologin ja terveydenhoitajan kanssa
kouluvalmentaja	- toimii opiskelutuvan vastuuajaisena - vastaa kouluvihtyvyyden lisäämisestä poissaolojen	- toimii abikahvilan vastuuajaisena			- osallistuu ryhmäytymisen ja erilaisten teemapäivien suunnitteluun ja toteutukseen - vastaa säännöllisestä

	haasteisiin vastaamalla ja kiusaamisen vastaisella työllä - toimii käytävääkuisena - osallistuu opiskeluhoitoryhmään				välituntitoiminnasta
koulusihteeri	- hyväksyy muissa oppilaitoksissa suoritettut opintojaksot (valtakunnalliset opintojaksot) - kirjaa opintojaksovalinnat - huolehtii todistuksista - tiedottaa koulumatkatuesta - huolehtii oppikirja- ja koulutarvikehankinnoista - kirjaa tapaturmailmoitukset vakuutusyhtiöön - jakaa opiskelijoiden lokerikkojen avaimet - huolehtii linja-autojen tarjouskyydeistä	- huolehtii ylioppilaskirjoitusten kirjaamisesta ja laskutukset - huolehtii lomakkeiden ja tulosteiden muokkaamisesta ja monistamisesta			

Ohjaus siirtymävaiheissa

Kaikille Salmen koulun 9.-luokkalaisille järjestetään lukiovierailu ennen kevään yhteishaun päättymistä. Tutustumispäivän suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavat lukion päätoimiset opettajat ja rehtori. Tutustumispäivä on jatkumoa 8. luokan keväällä ja 9. luokan syksyllä annettavalle lukioinfoon, josta vastaa rehtori yhdessä opiskelijoiden kanssa, sekä Jatki-illalle, jossa toisen asteen oppilaitokset esittäytyvät peruskoulun päättävälle oppilaille ja näiden huoltajille.

Lukiossa aloittaville opiskelijoille lähetetään ennen lukuvuoden alkua Tervetuloa lukioon -kirje, jonka mukaan liitetään tiedonsiirtolomake opiskelijan ja huoltajien täytettäväksi. Lomake sisältää perustietojen lisäksi kysymykset vahvuuksista opiskelussa ja koulunkäynnistä, sosiaalisista taidoista ja kyvystä toimia ryhmässä, oppimisen haasteista ja tarvittavasta tuesta, tukiopetuksen tarpeesta, terveydestä ja odotuksista lukio-opintojen suhteen.

Kotona täytettävän lomakkeen lisäksi yläkoulun erityisopettajia pyydetään lukuvuoden alussa täyttämään lomakkeet niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on ollut peruskoulun puolella tuen tarve. Tämä lomake sisältää kysymykset oppimistutkimuksista ja muista lausunnoista, opiskelijan tuen tarpeesta ja muista huomioitavista asioista.

Molemmat lomakkeet käydään läpi tiedonsiirtopalaverissa heti lukuvuoden alussa (tiedonsiirtopalaverit toteutetaan kahden ensimmäisen kouluviikon aikana). Ensimmäinen tiedonsiirtopalaveri on opiskeluhoollollinen palaveri, jossa ovat mukana rehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, ryhmänohjaaja, opiskeluhoollon edustajat ja terveydenhoitaja. Toinen pedagoginen siirtopalaveri käsittelee opiskelijoiden pedagogisia tietoja ja palaveriin osallistuvat rehtori, aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat ja erityisopettaja.

Syys- ja kevätlukukauden alussa opiskeluhoitoryhmä kokoontuu opintojen välitarkasteluun kaikkien ryhmien kohdalla. Tähän palaveriin osallistuvat ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat, erityisopettaja ja opiskeluhoollon edustajat.

Muualta tuleville opiskelijoille lähetetään ennen lukuvuoden alkua myös Tervetuloa lukioon -kirje, jonka mukaan liitetään tiedonsiirtolomake opiskelijan ja huoltajien täytettäväksi. Oppimistutkimustietojen ja muiden lausuntojen lähettäminen on lähettävän koulun vastuulla. Mikäli lähettävältä koululta ei tietoja saada kohtuullisen ajan kuluessa, opinto-ohjaaja pyytää tietoja koululta tietojensiirtolomakkeen avulla.

Lukion aloittavat opiskelijat täyttävät opintojen alussa oma-arvion tuen ja ohjauksen tarpeesta. Tämän lisäksi aineenopettajat kirjaavat muistiin havaintoja lukionsa aloittavien opiskelijoiden mahdollisista haasteista ja tuen tarpeista. Erityisopettaja teettää 1. vuosikurssin opiskelijoille syyslukukauden alussa NMI:n seulontatestin, matematiikan alkukartoitustestin sekä tarvittaessa NMI:n yksilötestin. Opiskelijan tarvitsemat tukitoimet suunnitellaan

yhdessä aineenopettajien kanssa. Opiskelijoilla on kuitenkin oikeus saada välittömästi tukea opintoihinsa, vaikka tarkempia testejä ei olisi vielä ehditty toteuttaa.

Lukion keskeyttävien opiskelijoiden tiedon siirrosta huolehtii opinto-ohjaaja, ja hän myös pyytää tarvittaessa erityisopettajalta opiskelijan tuen tarpeen tiedot välitettäväksi vastaanottavalle oppilaitokselle.

Lukuvuosittain järjestetään pedagogisten tukimuotojen lisäksi ryhmäytymistoimintaa kaikille lukiolaisille, mutta erityisesti huomioiden lukiossa aloittavat opiskelijat. Lukuvuoden ensimmäinen koulupäivä on ryhmäytymispäivä, jonka suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat opiskeluhoito, kouluvalmentaja, lukion päätoimiset opettajat ja rehtori. Mahdollisuuksien mukaan mukana voivat olla kaupungin nuorisopalvelut ja etsivä nuorisotyö. Ryhmäytymispäivän suunnittelu aloitetaan jo edellisen lukuvuoden toukokuussa. Muuta ryhmäytymistä toteutetaan hyvinvointipäivänä kevätlukukaudella. Suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat opiskeluhoito ja kouluvalmentaja sekä mahdollisuuksien mukaan kaupungin nuorisopalvelut.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

Ohjauksen näkyvimpänä muotoina ovat ryhmänohjaajan tunnit, oppimistaitojen opintojaksot sekä opinto-ohjaajan tunnit ja ohjauskeskustelut. Nämä ohjauksen muodot tukevat toisiaan, mutta näiden lisäksi ohjausta tapahtuu myös aineenopettajien, opiskeluhoitojen toimijoiden ja muun koulun henkilöstön toimesta.

Ryhmänohjaajan oppituntien sisältöihin kuuluvat mm. ryhmänohjaajan haastattelut, lukion käytänteisiin tutustuminen, ryhmäytyminen ja lukioon kiinnittyminen, opiskelijan omiin vahvuuksiin tutustuminen, opiskeluvalmiuksien huomaaminen ja opiskelutaitojen syventäminen, hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvät teemat, ryhmämukaisten teemapäivien ohjaaminen ja ryhmän varainhankinnassa ohjaaminen. Oppimistaitojen opintojaksot pitävät sisällään Wilman toimintoihin tutustumisen, Abitin ja muiden sähköisten oppimisalustojen käytön harjoittamisen, opiskelutekniikoiden läpikäymisen, tavoitteiden asettelua, ajankäytön suunnittelemisen ja lukusuunnitelman tekemisen, koeviikkoon ja ylioppilaskokeisiin valmistautumisen, ryhmäytymistä ja hyvinvointia. Opinto-ohjauksen oppitunnit puolestaan keskittyvät opintoihin liittyvien ajankohtaisten asioiden läpikäymiseen, koulutusjärjestelmään tutustumiseen, tulevaisuuden työelämätaitoihin perehtymiseen, oppilaitos- ja yritysvierailuihin, ylioppilaskirjoituksiin ohjaamiseen, jatko-opintohakuun ja lukion jälkeisen itsenäisen elämän tukemiseen. Opinto-ohjaajille on myös varattu joka periodissa vastaanottoaikoja mm. opintojaksovalintoihin liittyvissä kysymyksissä. Tämän lisäksi opinto-ohjaajat ohjaavat opiskelijoita henkilökohtaisesti ja Wilman välityksellä. Jokaisen opiskelijan kanssa on käytävä vähintään kerran vuodessa oppituntin mittainen henkilökohtainen ohjauskeskustelu tulevaisuuden valinnoista, ylioppilaskirjoituksista ja opintojaksoista.

RO-tuntien, oppimistaitojen opintojaksojen (OT) ja opon tuntien sisällöt:

	Ryhmänohjaustunnit	OT-opintojaksot	Opon tunnit
1A	Lukion käytänteet tutuiksi - opiskelijailmoitusten tarkistaminen ja päivittäminen - tietokoneet ja Wilma-tunnukset - lukion tilat - järjestysäännöt - ruokailut - periodit ja uusintakuulustelut - poissaolokäytänteet - asiointi kansliassa/opehuoneessa - opintojen käsikirja - lukion opiskeluhoitoon esittely (Keneen otat yhteyttä? -malli) - yhteydenpitotavat RO-haastattelut - aikataulut - mallipohja ro:lle Ryhmäytyminen ja lukioon kiinnittyminen Vahvuudet Opiskeluvalmiudet Abi-vierailija oppitunnille?	Wilman toiminnot tutuiksi - läksyt ja oppituntimerkinnot - koemerkinnät - poissaolot - viestin kirjoittaminen - opintojaksoarviointiin tutustuminen Abitin käyttö - kokeen tekeminen Abitissa - näytönjakaminen - okulaarin käyttö Eri oppiaineiden sähköiset alustat - yhteistyössä aineenopettajien kanssa Opiskelutekniikat (linkitetään periodissa oleviin oppiaineisiin) - muistiinpanotekniikat - lukemisen tekniikat - esseiden kirjoittaminen - vinkit kielten opiskeluun - vinkit matematiikan opiskeluun Ajankäytön suunnittelu Koeviikkoon valmistautuminen	Tervetuloa lukioon - lukion käytänteet - kuulumiset vanhempainiltaan Ajankohtaiset asiat - Opiskelutupa - omien opintojen seuraaminen - koeviikkojen aikataulut - uusintapäivät - opiskelijaetudet Suomalainen koulutusjärjestelmään tutustuminen - korkeakouluihin tutustuminen Oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman päivittäminen Tulevaisuuden työelämätaidot Yritysvierailu Valtakunnalliset kyselyt Ammatinvalinnan iltapäivä Ohjauskeskustelut Ylioppilaskirjoituksiin tutustuminen - kirjoitussuunnitelma

	Wanhoiden tanssien kahvituksen järjestäminen Ryhmän varainhankinta		- ainevalinnat Kesätyöasiat - ansioluettelon päivitys - viestittely työnantajan kanssa - sähköiset hakupohjat Vierailijat
2A	Vahvuudet - sisäinen puhe - itsensä johtaminen Ryhmän roolit ja oma rooli ryhmässä - vuorovaikutustaidot Sinnikkyys ja oppimisen syventäminen - vitkuttelu - vastuullisuus Hyvä kouluarki - peruspalikat: uni, ravinto, palautuminen Wanhoiden tanssit Ryhmän varainhankinta	Motivaatio ja tavoitteet Ajankäyttö Kokeisiin ja ylioppilaskokeisiin valmistautuminen - kesäopiskelu Ryhmäytyminen - sopivan haastetehtävän löytäminen tai tempaus - yhdessä tekeminen	Ohjauskeskustelut Opintopisteiden kertymän tarkistus Oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman päivittäminen ja ainevalintojen muuttaminen Korkeakoulujärjestelmän info Vierailu ammattikorkeakouluun AmmatINVALINNAN iltapäivä Ylioppilaskirjoitusten info Kesäkurssi-info Ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautuminen Itsenäinen elämä - asuminen - rahan käyttö Vierailijat
3A	Hyvinvointi, jaksaminen, stressinhallinta - abivuoden haasteiden keskellä - lukulomalla Suunta tulevaisuudelle Ryhmä lukio-opintojen loppumetreillä - esim. ryhmä päätöskuvina Tonttuleikin suunnittelu ja esittäminen Penkkarit Ryhmän varainhankinta	Lukusuunnitelman tekeminen ja kalenterointi - henkilökohtaisten suunnitelmien tekeminen niin meneillään oleviin periodeihin kuin lukulomallekin - lukusuunnitelman päivittäminen opintojakson aikana Aikaa, tilaa ja nopeat kertaukset ylioppilaskokeisiin valmistautumiseen (linkitetään opiskelijan omaan kirjoitussuunnitelmaan) - muistiinpanotekniikat - lukeminen - mieleenpalauttaminen - esseen tai pidemmän vastauksen kirjoittaminen - käsitteiden opettelu - matematiikan vinkit - kielen vinkit Vierailijat: "yo-kokeisiin valmistautuminen" ja "elämä lukion jälkeen" Vierailija ja vinkit hyviin eväisiin - yo-kokeisiin valmistautuminen - terveellinen aamupala	Työelämän asiantuntijavierailija Ohjauskeskustelut Ylioppilaskirjoitusinfo Lukusuunnitelman tekeminen Yhteishakuinfo ja auttaminen yhteishaussa Ulkomailla opiskelusta infoaminen Yliopistoon tutustuminen Valmennuskurssi-info AmmatINVALINNAN iltapäivä Itsenäinen elämä - asuminen - rahan käyttö Päätösdistuksen saamisen kriteerien tarkastaminen

Lukion opiskelijoille järjestetään lukuvuosittain ammatinvalintapäivä, joka pitää sisällään korkeakouluopiskelijoiden ja eri alojen ammattilaisten vierailuja. Ammatinvalintapäivä koskee kaikkia vuosiluokkia ja se järjestetään tammikuun alussa. Tämän lisäksi opiskelijat osallistuvat lukuvuosittain koulutustapahtumaan ja tutustuvat lähikorkeakouluihin.

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. HOPS:aan voidaan liittää myös opiskelijan pyynnöstä pedagogisen tuen suunnitelma, joka pitää sisällään opiskelun tukeen liittyvät merkinnät. HOPS:ssa tulee huomioida muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. HOPS on luettavissa Wilmassa ja sitä päivitetään opiskelijan kanssa lukuvuosittain.

Yhteistyö eri tahojen kanssa

Lukio tekee yhteistyötä paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen sekä nuorisotoimen kanssa.

Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjaustoimintaa arvioidaan vuosittain tehtävillä opiskelijoiden sekä huoltajien palautekyselyillä.

4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus

4.2.1 Oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on vaikeuksia oppimisessa ja koulutuksen läpäisemisessä, on oikeus saada tukea oppimiseensa muun opetuksen ja ohjauksen lisäksi. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan tai muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus.

- Pääsääntöisesti tukiopetusta antaa aineenopettaja, joka tarvittaessa voi konsultoida erityisopettajaa. Aineenopettajan antama tukiopetus keskittyy ainesisältöjen vahvistamiseen. Opiskelija voi itse pyytää tukiopetusta suoraan aineenopettajalta tai aineenopettaja voi aktiivisesti suositella tukiopetusta opiskelijalle. Aineenopettajan tulee oppituntien suunnittelussa ja toteutuksessa ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet, esimerkiksi eriyttämällä tms. Opiskelijalla ei ole kuitenkaan velvollisuutta ottaa tukea vastaan. Annettu tuki kirjataan Wilman Tuki-välilehdelle. Oppimisen tukea ei ole suunnattu opiskelijoille, jotka omavalintaisten poissaolojen tai passiivisuuden vuoksi jäävät jälkeen opinnoissaan.
- Erityisopettajan antama tuki on opiskelijan tuen tarpeiden kartoittamista ja opiskelua tukevien keinojen etsimistä. Erityisopetus tukee lukion aineenopetusta ja sitä toteutetaan joustavasti yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Myös lukion alussa tehtävät testaukset ja ylioppilaskokeissa tarvittavien erityisjärjestelyjen tarpeen arviointi kuuluvat tuen piiriin. Opiskelija voi myös itse pyytää tukea suoraan erityisopettajalta tai koulun henkilöstö voi ohjata opiskelijaa erityisopetuksen piiriin. Erityisopettajan antamasta osa-aikaisesta oppimisen tuesta ei tehdä erityisopetuksen päätöstä.
- Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea myös muulta henkilöstöltä ja opiskeluhoollon henkilöstöltä. Opiskelija voi myös itse hakeutua tarvittavan tuen piiriin.

Oppimista ja hyvinvointia tuetaan monialaisena yhteistyönä. Aineenopettaja, erityisopettaja ja opinto-ohjaaja suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Opiskelijan luvalla myös muita asiantuntijoita voidaan suunnittelussa hyödyntää. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelman pedagogisen tuen suunnitelmaan (PTS). Opiskelijan tuen tarvetta arvioidaan opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä.

Yhtenä oppimisen tuen muotona Pyhäjärven lukiossa ovat oppimistaitojen opintojaksot, joista vastaa erityisopettaja. Lukion aloittavilla pääpaino opintojaksolla (OT1) on oppimaan oppimisen taidoissa. Lukion toisen vuoden opiskelijoille pääpaino on hyvinvoinnissa (OT2). Abiturenttien opintojaksolla (OT3) pääpaino on ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa, jaksamisessa ja itsenäisen elämän taidoissa. Opiskelijat saavat opintojaksoista opintopisteet seuraavasti: OT1 2 op, OT2 1 op ja OT3 1 op. Opintojaksojen tarkemmat kuvaukset löytyvät opetussuunnitelman oppiaineet-kohdasta.

Pyhäjärven lukiossa opiskelijoilla on mahdollisuus tehdä läksyjä tai rästiin jääneitä tehtäviä opiskelutuvassa. Opiskelutuvassa on paikalla aikuinen, jolta voi pyytää apua tehtävien teossa. Opiskelutupa järjestetään kerran viikossa ja opiskelutuvan vastaavana ohjaajana toimii kouluvalmentaja.

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan oppimisen tuesta ja oikeudesta tukitoimiin monikanavaisesti: vanhempainilloissa, Wilma-tiedotteilla, ryhmänohjaus- ja opo-tunneilla sekä ottamalla suoraan yhteyttä opiskelijaan ja tämän huoltajiin.

4.2.2 Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioon ottaen.

Erityisopetuksesta päävastuu on lukion erityisopettajalla, mutta tukimuodon ollessa syvällisempää ja perusteellisempaa lähtökohtana on aina yhteistyö opiskelijan, aineenopettajien, ryhmänohjaajan ja opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Erityisopetus on oppimisen tukea systemaattisempaa ja tavoitteellisempaa. Erityisopetus voi olla opiskelutaitojen opettamista, tukea aikatauluttamiseen tai opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa omaksumaan itsenäiseen työskentelyyn ja tavoitteelliseen opiskeluun vaadittavia taitoja, auttaa motivaatio-ongelmissa ja opastaa opiskelijaa oman toiminnanohjauksen kehittämiseen.

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätöksen antamisesta joko myönteisenä tai kielteisenä päättää hyvinvointijohtaja tai muu hallintosäännön määräämä viranhaltija. Opiskelijaa ja huoltajaa on kuultava ennen erityisopetuspäätöksen tekemistä. Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuksessa päätös tuesta ja päätös on voimassa perusopetuksen päättyessä, on opiskelijan erityisopetuksen tarve selvitettävä ja arvioitava lukion alkaessa. Erityisopettajan antamaa tukea ja ohjausta voidaan antaa opiskelijalle jo ennen erityisopetuspäätöksen tekemistä.

Erityisopetuksen tarvetta arvioidaan opintojen alussa ja säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelijan oikeudesta opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin, erityisiin apuvälineisiin ja muihin palveluihin säädetään erikseen.

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Pyhjäjärven lukiossa noudatetaan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestämisessä lukiolakia, lukion opetussuunnitelman perusteita ja paikallisesti päätettyä toimintatapoja.

Tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen tiedotetaan tukitoimista, erityisopetuksesta ja oikeudesta tukitoimiin monikanavaisesti: vanhempainilloissa, Wilma-tiedotteilla, ryhmänohjaus- ja opinto-ohjaajan oppitunneilla sekä ottamalla suoraan yhteyttä opiskelijaan ja tämän huoltajiin. Myös aineenopettajat tiedottavat omilla oppitunneillaan tukitoimista ja ohjaavat opiskelijoita tarvittaessa niiden pariin. Lisäksi opiskelijoita ja huoltajia kannustetaan olemaan itse yhteydessä erityisopettajaan, ryhmänohjaajaan, opinto-ohjaajaan tai opiskeluhuollon henkilöön, jos he huomaavat tarvetta tukea opiskeluun.

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Lukiossa aloittaville opiskelijoille lähetetään ennen lukuvuoden alkua Tervetuloa lukioon -kirje, jonka mukaan liitetään tiedonsiirtolomake opiskelijan ja huoltajien täytettäväksi. Lomake sisältää perustietojen lisäksi kysymykset vahvuuksista opiskelussa ja koulunkäynnistä, sosiaalisista taidoista ja kyvystä toimia ryhmässä, oppimisen haasteista ja tarvittavasta tuesta, tukiovetuksen tarpeesta, terveydestä ja odotuksista lukio-opintojen suhteen.

Kotona täytettävän lomakkeen lisäksi yläkoulun erityisopettajia pyydetään lukuvuoden alussa täyttämään lomakkeet niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on ollut peruskoulun puolella tuen tarve. Tämä lomake sisältää kysymykset oppimistutkimuksista ja muista lausunnoista, opiskelijan tuen tarpeesta ja muista huomioitavista asioista. Mikäli opiskelijalla on peruskoulussa tehty erityisopetuspäätös, tulee lukiossa arvioida mahdollinen tarve lukion erityisopetuspäätöksen tekemiseksi.

Molemmat lomakkeet käydään läpi tiedonsiirtopalaverissa heti lukuvuoden alussa (tiedonsiirtopalaverit toteutetaan kahden ensimmäisen kouluviikon aikana). Ensimmäinen tiedonsiirtopalaveri on opiskeluhuollollinen palaveri, jossa ovat mukana rehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, ryhmänohjaaja, opiskeluhuollon edustajat ja terveydenhoitaja. Toinen

pedagoginen siirtopalaveri käsittelee opiskelijoiden pedagogisia tietoja ja palaveriin osallistuvat rehtori, aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat ja erityisopettaja.

Syys- ja kevätlukukauden alussa opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu opintojen välitarkasteluun kaikkien ryhmien kohdalla. Tähän palaveriin osallistuvat ryhmänohjaaja, opinto-ohjaajat, erityisopettaja ja opiskeluhuollon edustajat.

Muualta tuleville opiskelijoille lähetetään ennen lukuvuoden alkua myös Tervetuloa lukioon -kirje, jonka mukaan liitetään tiedonsiirtolomake opiskelijan ja huoltajien täytettäväksi. Oppimistutkimustietojen ja muiden lausuntojen lähettäminen on lähettävän koulun vastuulla. Mikäli lähettävältä koululta ei tietoja saada kohtuullisen ajan kuluessa, opinto-ohjaaja pyytää tietoja koululta tietojensiirtolomakkeen avulla.

Lukion aloittavat opiskelijat täyttävät opintojen alussa oma-arvion tuen ja ohjauksen tarpeesta. Tämän lisäksi aineenopettajat kirjaavat muistiin havaintoja lukionsa aloittavien opiskelijoiden mahdollisista haasteista ja tuen tarpeista. Erityisopettaja teettää 1. vuosikurssin opiskelijoille syyslukukauden alussa NMI:n seulontatestin, matematiikan alkukartoitustestin sekä tarvittaessa NMI:n yksilötestin. Opiskelijan tarvitsemat tukitoimet suunnitellaan yhdessä aineenopettajien kanssa. Opiskelijoilla on kuitenkin oikeus saada välittömästi tukea opintoihinsa, vaikka tarkempia testejä ei olisi vielä ehditty toteuttaa.

Erityisopetuksesta ja tukiovetuksesta kirjataan Wilmaan tukimerkintä. Tuen merkintöjä seuraamalla voidaan arvioida ja seurata opiskelijan oppimisen tuen ja erityisopetuksen tarvetta. Tuen merkintä tulee tehdä myös siinä tapauksessa, jos opiskelija kieltäytyy tarjotuista tukitoimista. Lukiossa kannustetaan opiskelijoita ilmoittamaan tuen tarpeistaan myös oma-aloitteisesti.

Tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Tukitoimet kirjataan opiskelijan suostumuksella henkilökohtaiseen opintosuunnitelman (HOPS) pedagogisen tuen suunnitelmaan (PTS), joka löytyy Wilmasta. Tukitoimien kirjaamisesta vastaa tukea antava henkilö. Pedagogisen tuen suunnitelman päivittämisestä vastaa erityisopettaja, ja sitä täydennetään ja päivitetään opiskelijan kanssa vuosittain.

Oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen

Oppimisen tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuvat kaikki opiskelijan kanssa työskentelevät tahot. Tuki voi olla yksilö- tai pienryhmäopetusta, jota toteutetaan aineenopettajien, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan yhteistyönä. Tuen menetelminä voi olla esimerkiksi tukiopetus, opiskelutekniikoiden opetus, kieli- ja matematiikkavalmiuksen vahvistaminen tai muut erityisjärjestelyt (eriyttäminen, suullinen täydentäminen tms.). Opiskelijan tukitoimien tulee olla HOPS:an kirjattujen tukitoimien mukaisia, kokonaisvaltaisia ja läpäistä kaikki oppiaineet.

Erityisopetuksessa päävastuu on erityisopettajalla, mutta erityisopetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen voivat osallistua niin ikään kaikki opiskelijan kanssa työskentelevät tahot. Erityisopetus järjestetään opiskelijalle, jonka tuen tarve on merkittävä ja se on hallintopäätöksellä vahvistettu.

Tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tuen ja erityisopetuksen toteutumista seurataan vuosittain tapahtuvissa henkilökohtaisissa opiskelijatapaamisissa, joissa erityisopettaja yhdessä opiskelijan kanssa päivittää pedagogisen tuen suunnitelmaa. Tukimuotoja voidaan tarvittaessa vahvistaa, muuttaa tai lopettaa. Opinto-ohjaajien ohjauskeskusteluissa käydään opiskelijan kanssa läpi myös ohjaukseen ja tukeen liittyvää arviointia.

Pyhäjärven lukion opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu ryhmänohjaajien kanssa kaksi kertaa lukuvuoden aikana (lokakuussa ja tammikuussa) käymään läpi eri vuosiluokkien kuulumiset. Tuolloin arvioidaan yleisellä tasolla tukitoimien ja erityisopetuksen tarvetta ja toteutumaa eri ryhmissä.

Ohjausta ja tukea arvioivassa palautekyselyssä, joka toteutetaan vuosittain opiskelijoille ja huoltajille, sisältää myös kysymyksiä tuen ja erityisopetuksen toteutumisesta. Kyselyn tulokset käydään läpi opiskeluhuoltoryhmässä keväisin.

Erityisopetuksen päätös

Opiskelija tai alaikäisen opiskelijan huoltaja voi pyytää tai ilmaista tahtonsa hallintopäätökseen perustuvaan erityisopetukseen (lukiolaki 28 b §). Hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu tarkemmin todettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin oppimista hankaloittaviin syihin. Tällöin erityisopetus on systemaattisempaa ja tavoitteellisempaa kuin oppimisen tuki. Tässä tukimuodossa yhteistyö koulun henkilöstön välillä korostuu entisestään.

Erityisopetusta haetaan lomakkeella, johon kirjataan opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan kuuleminen ja perusteet päätökselle. Hallintopäätöksen tekee hyvinvointijohtaja tai muu hallintosäännön määrittämä viranhaltija. Hallintopäätös voi olla myönteinen tai kielteinen. Päätökseen voi hakea muutosta. Hallintopäätös voidaan lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei myöhemmin enää ole. Erityisopettaja vastaa hallintopäätösten kirjaamisesta koulun tietoihin.

Mikäli opiskelijalla on peruskoulussa tehty erityisopetuspäätös, tulee lukiossa arvioida mahdollinen tarve lukion erityisopetuspäätöksen tekemiseksi.

Opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä

Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen hallintopäätöksen tekemistä. Kuulemisessa käydään läpi tuen tarpeet, tukitoimet, ja suunnitelma erityisopetuksen toteuttamisesta ja kuuleminen on kirjattava hallintopäätöksen yhteyteen.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako

Koulun henkilöstö ja opiskeluhuolto tekevät avointa yhteistyötä toistensa kanssa tukitoimien ja erityisopetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Kaikille yhteisenä tavoitteena tulee olla opiskelijan tukeminen opinnoissaan. Vastuut ja työnjako jakaantuvat seuraavasti:

Erityisopettaja:

- antaa erityisopetusta
- tiedottaa tukitoimista
- tarjoaa oppimisen tukea yksilö-, pienryhmä- ja rinnakkaisopetuksena
- vastaa lukiseulan ja matematiikan alkukartoitustestin teettämisestä lukion 1. vuosikurssin opiskelijoille
- vastaa yksilötestauksesta
- suunnittelee opiskelijan ja aineenopettajien kanssa opiskelijan tukitoimet
- kirjaa tukitoimet pedagogisen tuen suunnitelmaan
- kirjoittaa lukilausunnot
- kirjaa hallintopäätökset PTS:an
- ohjaa koulupsykologin tutkimuksiin
- vastaa tiedonsiirtopalaverien (laaja ja pedagoginen) järjestämisestä
- osallistuu opiskeluhuoltoryhmään
- konsultoi aineenopettajia
- tekee yhteistyö ryhmänohjaajan, aineenopettajien, opinto-ohjaajan ja opiskeluhuollon kanssa
- auttaa opiskelijaa hakemaan ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjä

Aineenopettaja:

- antaa tukiopetusta
- kirjaa tukitoimet Wilmaan
- osallistuu pedagogiseen tiedonsiirtopalaveriin
- seuraa opiskelijoiden poissaoloja omien aineidensa osalta
- tekee yhteistyö ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja opiskeluhuollon kanssa ja on yhteydessä heihin huolen herätessä
- perehtyy opettamansa opiskelijan pedagogisen tuen suunnitelmaan

- suunnittelee opiskelijan ja erityisopettajien kanssa opiskelijan tukitoimet ja huolehtii niiden toteuttamisesta
- seuraa tukitoimien riittävyyttä ja tehoa
- kirjoittaa tarvittaessa erityisjärjestelylausunnon

Ryhmänohjaaja:

- toimii opiskelijan lähiohjaaja
- pitää yhteyttä huoltajiin
- seuraa opiskelijoidensa opintojen etenemistä, poissaoloja ja kokonaistilannetta.
- tekee yhteistyö aineenopettajien, opinto-ohjaajien, erityisopettajan ja opiskeluhoollon kanssa
- ohjaa opiskelijan tarvittaessa tuen pariin
- vastaa yksilökohtaisen opiskeluhoolloryhmän kokoamisesta ja huolehtii lupalapun täyttämisestä yhdessä opiskelijan kanssa
- perehtyy opiskelijoidensa pedagogisen tuen suunnitelmiin
- osallistuu opiskeluhoolloryhmään
- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin

Opinto-ohjaaja:

- osallistuu opiskeluhoolloryhmään
- vastaa vuosittaisista ohjauskeskusteluista ja opiskelijoiden tavoitteiden määrittelystä
- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin
- tekee yhteistyö ryhmänohjaajan, aineenopettajien, erityisopettajan ja opiskeluhoollon kanssa

Rehtori:

- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin
- osallistuu opiskeluhoolloryhmään
- vastaa ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyiden hakemisesta ja toteuttamisesta

Kuraattori:

- toimii poissaolojen ennaltaehkäisemistyössä, selvittää niiden taustalla olevia syitä ja suunnittelee tukea yhdessä opiskelijan, perheen ja verkoston kanssa
- tukee opiskelijoiden oppimisen, hyvinvoinnin, osallisuuden ja sosiaalisia valmiuksia
- neuvoo ja ohjaa oppilaitoksen henkilöstöä
- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin
- osallistuu opiskeluhoolloryhmään

Koulupsykologi:

- tukee opiskelijoiden oppimisen, hyvinvoinnin, osallisuuden ja mielenterveyden hyvinvoinnin valmiuksia
- vastaa aikaisempien oppimisen tukeen liittyvien koulupsykologin lausuntojen yhteenvedosta koetilanteita ja/tai yo-kokeita varten
- vastaa erityisopettajan konsultaation kautta tarvittavista koulupsykologin tutkimuksista
- konsultoi, neuvoo ja ohjaa oppilaitoksen henkilöstöä
- osallistuu tiedonsiirtopalaveriin
- osallistuu opiskeluhoolloryhmään

Hyvinvointijohtaja tai muu hallintosäännön määräämä viranhaltija:

- tekee erityisopetuspäätöksen

4.3 Opiskeluhoolto

4.3.1 Koulutuksen järjestäjän opiskeluhoolltosuunnitelma ja paikallisesti päätettävät asiat

Johdanto

Pyhjäjärven lukion opiskeluhooltosuunnitelma pitää sisällään opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet ja toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Suunnitelma sisältää myös oppilaitoskohtaisesti tarkennetut tiedot seuraavista kokonaisuuksista:

1. Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista
2. Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi
3. Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)
4. Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa
5. Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskeluhooltoon kuuluvat lukion opetussuunnitelman mukainen yhteisöllinen ja yksilöllinen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä kouluvalmentajan palvelut. Opiskeluhoolltoa toteuttavat Pyhjäjärven lukio ja Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedotetaan opiskelijan oppaassa, Wilmassa, ryhmänohjaustunneilla ja vanhempainilloissa. Se on myös nähtävissä Pyhjäjärven lukion opetussuunnitelmassa.

Opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet

Opiskeluhoolto on opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä, ylläpitämistä ja niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhoolto koostuu yhteisöllisestä ja yksilöllisestä opiskeluhoollosta sekä opiskeluhoollon palveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut sekä kouluvalmentajan palvelut. Yhteisöllisen opiskeluhoollon lisäksi opiskelijalla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, joka koostuu monialaisen asiantuntijaryhmän tuesta sekä opiskeluhooltopalveluista.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ensisijaista ja ehkäisevää koko lukion henkilöstön yhdessä toteuttavaa toimintaa. Yhteisöllinen opiskeluhoolto ei tarkoita ainoastaan opiskeluhooltoryhmän toimintaa tai hyvinvointiin liittyviä teemapäiviä, vaan se tarkoittaa toimintakulttuuria, jolla edistetään koko oppilaitosyhteisössä opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskelu ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskeluhooltolaki (1287/2013), 4§ Yhteisöllinen opiskeluhoolto).

Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista

Arviossa opiskeluhoollon kokonaistarpeesta on hyödynnetty kouluterveyskyselyn tuloksia. Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa seurantatietoa nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Lukiossa kyselyyn vastasivat 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Tuloksia voidaan verrata edellisiin tuloksiin tai keskimääräisiin tuloksiin Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla.

Pyhjäjärven lukion osalta kouluterveyskyselyssä oli hyvää, mutta myös kehitettävää. Positiivista oli, että vuorovaikutus opettajien ja opiskelijoiden välillä on mutkatonta ja liikuntaa harrastetaan kohtuullisesti. Lukiolaisista elämään tyytyväisiä on myös keskimääräistä enemmän ja ahdistusta kokevia keskimääräistä vähemmän. Opiskeluhoollon palvelut koettiin hyvinä.

Kehitettävää on puolestaan osallisuudessa ja vaikutusmahdollisuuksissa, terveellisissä elämäntavoissa, koulussa viihtymisessä, opiskelumotivaatiossa ja opiskelutaidoissa.

Lukion kehittämiskohteiksi kouluterveyskyselyiden pohjalta nousivat

- terveelliset elämäntavat
- yhteisöllisyyden lisääminen

- lukutaidon kehittäminen

Pyhjärven lukiolla on käytettävissään kuraattorin, koulupsykologin, kouluterveydenhoitajan, lääkärin ja kouluvalmentajan palvelut. Kouluterveyskyselyn vastausten perusteella on pyrittävä pitämään nykyisten opiskeluhuoltopalveluiden mitoitusta ja saavutettavuus vähintäänkin ennallaan.

Lukioyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, vuorovaikutusta ja osallisuutta, mutta myös koko lukioyhteisön opiskelu- ja työympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Järjestyssäännöt ja yhdessä sovitut toimintaperiaatteet edistävät työrauhaa ja oppimiselle suotuisaa ilmapiiriä. Esimerkiksi opiskelijat perehdytetään koulun tiloihin ja välineisiin opintojen alussa ja tilojen siisteydestä ja viihtyisyydestä huolehditaan yhdessä koulukiinteistön henkilöstön kanssa.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen osallistuu koko lukion henkilöstö. Vastuu turvallisuudesta ja hyvinvoinnista on kaikilla kouluyhteisössä työskentelevillä.

Opiskelijoiden ja lukioyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt

Opiskeluhuoltotyön perustana on tieto hyvinvoinnista. Lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviä asioita käsitellään Pyhjärven kaupungissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmässä (Hyte), joka kokoontuu säännöllisesti. Ryhmässä keskitytään lasten ja nuorten terveyskyselyihin ja -tutkimuksiin sekä niiden tuloksiin yleisellä tasolla ja kehittämisenäkökulmasta.

Opiskelijoiden hyvinvoinnista, terveydestä, opiskelusta, osallisuudesta ja opiskeluhuollon toiminnasta saadaan seurantatietoa THL:n valtakunnallisen kouluterveyskyselyn ja terveyden edistämisen vertailutietojärjestelmä TEAvisarin tuloksista.

Lukiossa toteutetaan vuosittain myös opiskelijoille ja huoltajille kyselyjä, joissa pyydetään palautetta lukion toiminnasta ja opiskeluhuoltopalveluiden saatavuudesta ja toiminnasta. Myös poissaolotilastoja tarkastelemalla saadaan tietoa opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin tilasta.

Kaikkien kyselyiden tuloksia sekä muuten saatua palautetta ja opiskeluhuollon ammattilaisten kokemuksia käsitellään lukion opiskeluhuoltoryhmässä ja niiden perusteella lukion opiskeluhuoltoa kehitetään edelleen.

Lukion opiskelijakunta omalta osaltaan voi käsitellä kokouksissaan erilaisia hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä teemoja ja tuoda niitä esille opiskeluhuoltoryhmälle.

Koulun tilojen kunnosta, siisteydestä ja esteettömyydestä huolehditaan. Puutteista ohjataan kertomaan ja niihin reagoidaan nopeasti. Suojautumis- ja poistumisharjoitukset toteutetaan Keskuskoululla säännöllisesti.

Työsuojelutarkastukset tehdään säännöllisin väliajoin. Työsuojeluun kuuluvat fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten riskien ja vaarojen kartoitukset kuin myös tapaturmien ja henkisen kuormituksen riskien ja vaarojen kartoitukset. Pyhjärven kaupungin sisäilmatyöryhmä kokoontuu tarvittaessa.

Työterveyshuollon työpaikkaselvitykset tehdään työpaikoilla säännöllisesti.

Lukion oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Lukion opiskeluhoitoryhmä, johon kuuluvat rehtori, vararehtori, opinto-ohjaajat, erityisopettaja, kuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja kouluvalmentaja, vastaa opiskeluhoitylon suunnittelusta, kehittamisesta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla myös opiskelijoita ja muita asiantuntijoita. Opiskeluhoitoryhmän koollekutsujana toimii vararehtori. Ryhmä kokoontuu kuusi kertaa lukuvuodessa.

Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen, yhteisöllisen opiskeluhoitylon toteuttaminen ja kehittäminen sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen. Opiskeluhoitoryhmän teemoja voivat olla opiskeluryhmien ja ryhmänohjaajien kuulumiset ja palautteet, hyvinvointipäivän suunnittelu, opiskelijakunnan kuuleminen, ohjauksen ja tuen palautekyselyn vastausten tarkastelu ja mahdolliset toimenpiteet.

Opiskelijoille annettava yhteinen ohjaus

Ryhmänohjaaja toimii ryhmänsä lähiohjaajana. Erityisesti opintojen alkuvaiheessa ryhmänohjaajien antaman ohjauksen merkitys on suuri. Ryhmänohjauksen painopisteet ovat opiskelijoiden perehdyttäminen lukion toimintaan ja ryhmähengen luominen. Ryhmänohjaaja toimii myös ryhmänsä apuna erilaisten ryhmälle kuuluvien tapahtumien järjestämisessä. Ryhmänohjaajan tunnit ovat aina uuden periodin ensimmäisenä päivänä. Ryhmänohjaustuntien lisäksi ryhmänohjaaja haastattelee ryhmänsä opiskelijat lukuvuosittain.

Opinto-ohjauksen oppitunneista vastaa opinto-ohjaaja. Oppituntien lisäksi opinto-ohjaajat tapaavat opiskelijoita henkilökohtaisissa ohjauskeskusteluissa.

Oppimistaitojen opintojaksoista vastaa erityisopettaja ja opintojaksojen sisältöjen toteutukseen osallistuvat myös aineenopettajat. Lukion 1. vuosikurssin opintojakso pitää sisällään opiskeluteknikoihin ja -välineisiin perehtymisen sekä opintojen aikatauluttamisen. Toisen vuoden opiskelijoille suunnatulla oppimistaitojen opintojaksolla pääpaino on motivaatiossa ja ryhmäytymisessä. Abivuonna puolestaan painotus on lukusuunnitelman teossa ja ylioppilaskokeisiin valmistautumisessa.

Aineenopettaja vastaa opettamansa oppiaineen opettamisesta, mutta toimii myös opiskelijoiden kasvun ja kehityksen ohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita lukiolaisuuteen kasvamisessa, joka pitää sisällään koulun käytänteiden omaksumisen, opiskelutaitojen kehittämisen ja tarvittaessa käyttäytymisen kehittämisen. Aineenopettaja on myös mukana tukemassa ryhmien yhteisöllisyyttä.

Muu opiskeluhoitylon henkilöstö - kuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhoitaja ja kouluvalmentaja - antavat ohjausta tarpeen mukaan omiin aihepiireihinsä liittyen.

Opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen ja yhteisöllisyyden edistäminen

Kaikki lukion opiskelijat kuuluvat opiskelijakuntaan. Opiskelijakunnan tehtävänä on edistää opiskelijoiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Opiskelijakunnan hallitus ja opiskelijakunnan ohjaava opettaja vastaavat opiskelijakuntatoiminnasta. Toimintamuotoina ovat erilaiset teemapäivät, retket ja varainhankinta. Näillä toimintamuodoilla pyritään edistämään opiskelijoiden yhteisöllisyyttä.

Opiskelijakuntaa tulee kuulla ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä. Opiskelijakuntaa kuullaan myös säännöllisesti opiskeluhoityloryhmässä.

Koulutukseen osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Lukiolain 30 § mukaan "opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäydyttävä asiallisesti."

Pyhäjärven lukiossa tämä tarkoittaa, että opiskelija ei voi olla poissa oppitunneilta ilman hyväksyttävää syytä. Säännöllinen oppitunneilla läsnäolo ja poissaoloselvityksen antaminen ovat arvosanan saannin edellytyksenä.

Aineenopettajat merkitsevät opiskelijoiden poissaolot Wilmaan ja seuraavat, että opiskelijan poissaolot on selvitetty periodin loppuessa, ennen arvosanan antamista.

Opiskelijan tulee myös olla paikalla, kun oppitunti alkaa. Tunnille voi tulla myöhästyneenä vain perustellusta syystä. Kaksoistunnin alusta myöhästyttyään opiskelijalla on oikeus tulla jälkimmäiselle oppitunnille.

Kaikki poissaolot on selvitettävä Wilmassa aineenopettajalle tai ryhmänohjaajalle ennen poissaolon tapahtumista. Alaikäisen opiskelijan poissaolot selvittää huoltaja. Täysi-ikäisen opiskelijan poissaolot selvittää opiskelija itse tai Wilma-tunnukset omistava huoltaja. Ryhmänohjaajan vastuulla on seurata omien opiskelijoidensa opintojen etenemistä ja poissaolojen kokonaisuutta.

Lupa yksittäiseltä oppitunnilta poissaoloon tulee kysyä kyseisen oppiaineen opettajalta. Jos poissaolo koskee koko päivää, poissaoloselvitys tehdään ryhmänohjaajalle, joka merkitsee opiskelijan poissaolon Wilmaan. Yli kolmen päivän poissaoloista päättää rehtori. Lukiolaisille suositellaan vahvasti, että pidemmät lomamatkat tehdään oppilaitoksen loma-aikoina.

Hyväksyttäväksi poissaolon syyksi luetaan sairauspoissaolo tai jokin muu poissaoloon pakottava syy, jonka hyväksymisestä päättää aineenopettaja/ryhmänohjaaja.

Opiskelijan on esitettävä kirjallinen selvitys poissaolosta esim. todistus terveyskeskuskäynnistä tai poissaoloselvitys erityisopettajalta. Mikäli poissaoloa ei selvitetä, se johtaa opintojakson keskeytymiseen.

Opintojakson poissaolojen ylittäessä kaksi poissaoloa opintopistettä kohden, tulee opiskelijan keskustella aineenopettajan kanssa edellytyksistä jatkaa opintojakso loppuun. Aineenopettajalla on oikeus poistaa opiskelija opintojaksolta, jos poissaolomäärä ylittyy. Poikkeuksena on sairausloma tai pitkä etukäteen sovittu poissaolo. Tällöin kyseessä on erityistapaus, joka käsitellään tapauskohtaisesti. Sairauspoissaoloja lukuun ottamatta opiskelijalla ei ole oikeutta tukiopetukseen poissaolojen vuoksi.

Pidemmissä sairauspoissaoloissa ensisijainen yhteyshenkilö on ryhmänohjaaja. Huoltajien ja/tai opiskelijan luvalla ryhmänohjaaja voi tiedottaa opiskelijan tilanteesta opiskelijaa opettavia. Sairauden perusteella opintoihin voidaan tehdä tapauskohtaisesti tarvittavia järjestelyjä, esim. suoritustapojen ja opintosuunnitelman muutokset, opintoajan pidentäminen. Myös terveystarkastuksiin osallistumista seurataan. Jos opiskelija ei tule pyydettyä terveystarkastukseen, terveydenhoitaja on yhteydessä ryhmänohjaajaan, ja opiskelija ohjataan tarvittaessa muiden opiskeluhuollon palvelujen piiriin.

Mikäli on syytä epäillä toistuvasti poissaolleen poissaolojen syiden hyväksyttävyyttä, aineenopettaja ilmoittaa asiasta ryhmänohjaajalle, joka selvittää asian opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajien kanssa. Jos poissaolojen taustalla vaikuttaa olevan opiskeluhuollollisia tekijöitä, ohjaa ryhmänohjaaja opiskelijan opiskeluhuollon palveluiden piiriin tai kutsuu koolle monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuoltoryhmän.

Oppivelvollisuusikä on 18 vuotta, johon asti opiskelijan läsnäoloa oppilaitoksessa ja opintojen etenemistä seurataan oppivelvollisuuslain määräämällä tavalla.

Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä

Lukion tilat on pyritty järjestämään esteettömiksi. Lukion opetustilat ovat pääsääntöisesti Keskuskoulun yläkerrassa, jonne pääsee myös hissillä. Esteettömyyttä parannetaan tarvittaessa lisätoimilla.

Vammaisen opiskelijan tarvitsema ja saama tuki määritellään tämän henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassa. Määrittelyssä käytetään tarvittaessa apuna asiantuntijoita.

Tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus opiskeluympäristössä

Tapaturmia pyritään ehkäisemään huolehtimalla fyysisesti turvallisesta opiskeluympäristöstä sekä kertaamalla turvallisuuteen liittyviä tekijöitä. Niin koulun henkilökunnalla kuin opiskelijoillakin on velvollisuus tiedottaa koulurakennuksessa olevista vaaraa aiheuttavista kohteista rehtorille. Rehtori informoi teknistä palvelua työympäristön puutteista. Tapaturmia ehkäistään pitämällä fyysinen työympäristö kunnossa ja asianmukaisesti siivottuna. Mikäli tapaturma sattuu, ensiapu aloitetaan heti tapahtumapaikalla. Pienimmissä tapaturmissa potilas toimitetaan kouluterveydenhoitajan vastaanotolle tai tarvittaessa terveyskeskukseen. Mukaan voi lähteä huoltaja tai muu tukihenkilö. Tapaturmasta tehdään tapaturmailmoitus.

Nikotiinituotteiden, alkoholin ja huumausaineiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Nikotiinituotteiden, alkoholin ja huumausaineiden käyttö on kiellettyä koulun tiloissa, koulualueella ja koulun järjestämissä tapahtumissa. Ennaltaehkäisevällä toiminnalla ja valistuksella pyritään ohjaamaan opiskelijat terveelliseen elämään. Valistusta annetaan opiskelijoille eri oppiaineiden sisällöissä, yhteisissä tilaisuuksissa ja kouluterveydenhoitajan tapaamisissa.

Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Lukiossa toteutetaan säännöllisesti palo- ja työsuojelutarkastukset sekä suojautumis- ja poistumisharjoitukset. Suunnitelmat oppilaitosympäristön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä toimintatavat ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa on koottu Turvallisuuskansioon. Kansiota säilytetään opettajainhuoneessa, ja jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään kansioon. Onnettomuus- ja läheltä piti -tilanteet kirjataan ja käydään läpi henkilöstön kanssa. Tarvittaessa tehdään riskien päivitys.

Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Opiskelijalla on oikeus saada riittävästi tukea ja ohjausta opiskeluunsa. Alaikäisen opiskelijan huoltajalla ei ole oikeutta kieltää opiskelijaa käyttämästä opiskeluhoillon palveluja.

Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Yksilökohtaista opiskeluhoitoryhmän tarvetta arvioidaan opintojen suorittamisen, poissaoloseurannan, erityisen tuen tarpeen ja mahdollisen muun huolen perusteella. Aineenopettajat, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja tai muut opiskelijan kanssa työskentelevät ottavat huolen puheeksi varhaisessa vaiheessa ja matalalla kynnyksellä.

Jos aineenopettajalla herää huoli opiskelijasta, tulee hänen keskustella asiasta opiskelijan kanssa. Mikäli keskustelu opiskelijan kanssa ei johda toivottuun muutokseen, opettaja ottaa yhteyden opiskelijan ryhmänohjaajaan.

Ryhmänohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa, ottaa yhteyttä alaikäisen opiskelijan huoltajaan ja tarvittaessa voi konsultoida opiskeluhoillon henkilöstöä (esim. opo, erityisopettaja, kuraattori, kouluterveydenhoitaja).

Jos huoli ei ratkea, ryhmänohjaaja kutsuu koolle yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän.

Ryhmänohjaaja vastaa kirjallisen suostumuksen täyttämisestä yhdessä opiskelijan kanssa ja ryhmän koollekutsumisesta. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän voi kutsua koolle myös esim. koulupsykologi. Näissäkin tapauksissa täytetään opiskeluhoitokertomus.

Jos opiskelija kieltää opiskeluhoitoryhmän kokoontumisen, kirjataan tämä tieto lupalappuun ja lupalappu talletetaan opiskeluhoitokertomuskansioon.

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä

Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan moniammatillisen opiskeluhoitoryhmän toiminta perustuu opiskelijan suostumukseen.

Yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpano on tapauskohtainen ja siihen kutsutaan opiskelijan suostumuksella tarvittava joukko opiskeluhoollon henkilöstöä. Tavoitteena on koota moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä. Ryhmään voivat osallistua: huoltaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja, erityisopettaja, kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi, koululääkäri, rehtori, muu asiantuntija.

Ryhmänohjaaja on vastuussa yksilökohtaisen opiskeluhoitoryhmän koollekutsumisesta. Ryhmä sopii keskuudestaan opiskeluhoollotkertomuksen kirjaajan. Opiskeluhoollotkertomukseen kirjataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot. Kuraattori, koulupsykologi ja kouluterveydenhoitaja huolehtivat tarvittavat kirjaamiset omiin järjestelmiinsä. Muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjaukset salassapitovelvoitteiden estämättä.

Erityisopettaja vastaa opiskeluhoollotkertomuksen säilyttämisestä opiskeluhoollotlain mukaisesti.

Opiskeluhoollotkertomukseen kirjataan:

1. opiskelijan nimi, henkilötunnus, yhteystiedot sekä alaikäisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
2. muistion kirjoittajan ja muiden osallistujien tiedot
3. asian aihe ja vireillepanija
4. toteutetut toimenpiteet
5. päätetyt asiat ja toteuttamissuunnitelma
6. toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat henkilöt
7. jos sivulliselle annetaan opiskeluhoollotkertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan mainitaan, mitä tietoja ja kenelle tietoja on luovutettu sekä perusteet luovuttamiselle

Kuraattori- ja psykologipalvelut

Kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisestä vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde.

Pyhäjärven koulutoimella on yksi kuraattori, joka toimii kunnan kaikilla kouluasteilla. Kuraattorin tehtävä on edistää opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä tehdä yhteistyötä perheiden ja opiskelijan muiden läheisten kanssa opiskelijan hyvinvointia sekä sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia tukien. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat ottaa suoraan yhteyttä kuraattoriin, mutta myös koulun henkilökunta voi ohjata opiskelijan kuraattorin palveluiden pariin. Kuraattori vastaanottaa opiskelijoita etukäteen sovittuna aikoina ja on käytettävissä myös muulloin tarvittaessa. Yhteyden koulukuraattoriin saa puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman kautta.

Pyhäjärven koulutoimella on yksi koulupsykologi, joka toimii kunnan kaikilla kouluasteilla. Koulupsykologi neuvoo ja ohjaa oppimiseen ja kehitykseen liittyvissä asioissa. Koulupsykologi voi myös tutkia opiskelijan tiedollisia ja taidollisia valmiuksia tuki- ja erityisopetuksen tarpeen arvioimiseksi. Koulupsykologin puoleen voi myös kääntyä tuen saamiseksi tunne-elämän ja mielenterveyden kysymyksissä. Koulupsykologi vastaanottaa opiskelijoita etukäteen sovittuna aikoina ja on käytettävissä myös muulloin tarvittaessa. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat ottaa suoraan yhteyttä koulupsykologiin, mutta myös koulun henkilökunta voi ohjata opiskelijan koulupsykologin palveluiden pariin. Yhteyden koulupsykologiin saa puhelimitse, sähköpostitse tai Wilman kautta.

Opiskeluterveydenhuolto

Opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä vastaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde.

Pyhäjärven lukiolla on yhteinen kouluterveydenhoitaja Salmen koulun ja Ikosen koulun 5. ja 6. luokan oppilaiden kanssa. Kouluterveydenhoitaja vastaa lukion 1. vuosikurssin opiskelijoiden terveystarkastuksista. Hän myös huolehtii lukion 2. vuosikurssin opiskelijoiden koululääkärin tekemän terveystarkastuksen järjestämisestä. Terveystarkastuksissa selvitetään ja seurataan opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa. Terveystarkastaja on tavattavissa neljänä päivänä viikossa, ja terveydenhoitajan vastaanotolle on mahdollista päästä myös ilman ajanvarausta. Opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat ottaa suoraan yhteyttä kouluterveydenhoitajaan, mutta myös koulun

henkilökunta voi ohjata opiskelijan kouluterveydenhoitajan palveluiden pariin. Yhteyden kouluterveydenhoitajaan saa puhelimitse, sähköpostitse ja Wilman kautta.

Opiskelijat voivat itse hakeutua hammastarkastuksiin. Hampaiden perushoito on maksutonta alle 18-vuotiaille.

Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajat ovat Pyhäjärven lukion merkittävä yhteistyökumppani. Ryhmänohjaajat ovat ensisijassa vastuussa yhteydenpidosta huoltajiin. Jokaisen vuosiluokan huoltajille järjestetään vanhempainilta lukuvuosittain. Vanhempainilloissa käsitellään ajankohtaisia asioita ja vaihdetaan kuulumisia opiskelijoiden lukiovuodelta puolin ja toisin.

Opiskelijat ja huoltajat voivat seurata opiskelijan opintosuorituksia Wilmasta Opinnot-välilehdeksi ja mahdollista oppimisen tukea Tuki-välilehdeksi. Täysi-ikäinen opiskelija voi antaa huoltajilleen oikeuden käyttää Wilmaa itseään koskevissa asioissa. Käytetyistä kurinpitotoimista ja -keinoista annetaan aina tietoa myös alaikäisen opiskelijan huoltajalle.

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Opiskelijoilla ja huoltajilla on mahdollisuus sanoa mielipiteensä opiskeluhoitoa koskevia suunnitelmia laadittaessa. Sekä opiskelijoilta että huoltajilta pyydetään määräjain palautetta opiskeluhoitoa ja sen toimivuudesta. Saatua palautetta ja kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään toimintaa kehitettäessä. Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutettaessa opiskelijan omat toiveet ja mielipiteet on otettava huomioon häntä koskevissa ratkaisuissa. Opiskeluhoitosuunnitelman luvussa 3 on käyty läpi yksittäisen opiskelijan asema opiskeluhoitoon asiakkaana sekä menettelytavat häntä koskevan asian käsittelystä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Koulun turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen, palo- ja pelastustoimen, työsuojeluviranomaisten ja Pyhäjärven kaupungin teknisen toimen kanssa.

Jos nuoren opinnot ovat keskeytymässä ja jatkosuunnitelmaa ei ole eikä opiskelijaa tavoiteta, asia siirtyy Valppaan hoidettavaksi. Lukio tekee tiivistä yhteistyötä myös Etsivän nuorisotyön ja kaupungin nuorisopalveluiden kanssa.

Hyvinvointialueen sosiaali- ja kriisipäivystystä hyödynnetään tarpeen vaatiessa.

Jokainen koulussa työskentelevä aikuinen on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen, jos tilanne sitä vaatii. Koulussa tapahtuvat rikokset ilmoitetaan pääsääntöisesti poliisille.

Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä löytyy liitteenä opetussuunnitelmasta, ja jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään siihen.

Suunnitelmat opiskeluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi sekä toimintatavat ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa on koottu Turvallisuuskansioon. Kansiota säilytetään opettajainhuoneessa ja jokainen työyhteisön jäsen on velvollinen perehtymään kansioon.

Miten suunnitelman toteutumista oppilaitoksissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Opiskeluhoitosuunnitelma on laadittu yhteistyössä eri alojen asiantuntijoiden kanssa ja sitä päivitetään tarvittaessa. Oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhooltoryhmä.

Oppiaineet-osio

Oppiaineet-osioon on lisätty opintojaksot seuraaviin oppiaineisiin:

- Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus S2 (Äidinkielen ja kirjallisuuden alle)
- Oppimistaitojen opintojaksot OT (Opinto-ohjauksen alle)

Opintojaksojen sisällöt on luettavissa ePerusteista